

Toimivallan pidättäminen kunnalla kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamisessa vuosina 2022–2024

Kh 07.09.2021 § 263
216/02.03.02.00/2021

Valmistelija

Hallintojohtaja Kaisa Häkkinen-Paananen
puh. 044 4491 202
kaisa.hakkinen-paananen@ruokolahti.fi

Va. kunnanjohtaja Matias Hilden
puh. 044 4491 201
matias.hilden@ruokolahti.fi

Verosta vapauttamisella tarkoitetaan toimivaltaisen viranomaisen tekemää päätöstä, jossa vero- tai maksuvelvollinen vapautetaan osittain tai kokonaan suoritettavasta tai jo suoritetusta verosta. Verovelvollinen tekee verosta vapauttamista koskevan hakemuksen, jonka viranomainen ratkaisee. Hakemus voidaan myös hylätä. Verosta vapauttaminen on mahdollista vain erittäin poikkeuksellisissa, veronkantolain 47 § mukaisissa tilanteissa verovelvollisen maksukyvyyn olennaisen alentuman, velkajärjestelyn tai veron perimisen ilmeisen kohtuuttomuuden johdosta. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Toimivalta kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamisessa siirtyi Verohallinnolle 1.6.2013 alkaen Veronkantolain muutoksella (882/2012), joka tuli voimaan 1.1.2013. Kunta on kuitenkin voinut pidättää ratkaisuvallan itsellään. Kunta voi tehdä veronkantoviranomaiselle kunnallisveron sekä kiinteistöveron ratkaisuvaltaa koskevan ilmoituksen, jolloin ilmoituksensa mukaisesti kunta ratkaisee kunnallisverosta tai kiinteistöverosta taikka kummastakin verosta vapauttamista koskevat asiat noudattaen, mitä Veronkantolain 50 §:ssä säädetään.

Ruokolahden valtuuston päätöksellä (12.11.2018 / § 45) aiemmin tehty ilmoitus ratkaisuvallan pidättämisestä on voimassa viimeistään 31.12.2021 vireille tulleista hakemuksista. Yhteensä toimivallan pidätti itsellään sekä kunnallis- että kiinteistöveron osalta 23 kuntaa, pelkästään kunnallisveron osalta yksi kunta ja kiinteistöveron osalta 12 kuntaa. Ruokolahti on ainoa Etelä-Karjalan kunta, joka on pidättänyt toimivaltaa itsellään.

Pidättääkseen ratkaisuvallan itsellään 1.1.2022–31.12.2024 vireille tulevista hakemuksista kunnan on tehtävä ratkaisuvallan pidättämistä koskeva ilmoitus Verohallinnolle 19.11.2021 mennessä. Toimivalta ratkaisuvallan pidättämistä koskevan päätöksen tekemiseen on valtuustolla. Ilmoitus ratkaisuvallan pidättämisestä voidaan tehdä vapaamuotoisesti tai Verohallinnon lomakkeella.

Jos kunta päättää, että se ei pidätä ratkaisuvaltaa itsellään, kunnan ei tarvitse ilmoittaa asiasta Verohallinnolle, vaan ratkaisuvallta siirtyy Verohallinnolle 1.1.2022 alkaen suoraan lain nojalla.

Ratkaisuvallan siirtyessä Verohallinnolle Verohallinto lähettää kunnallisveroa ja kiinteistöveroa koskevan myönteisen päätöksensä tiedoksi asianomaiseen kuntaan. Verohallinnon tekemät kunnallisveroa ja kiinteistöveroa koskevat päätökset tilastoidaan Verohallinnossa kappalemäärin myönteisten ja kielteisten ratkaisujen osalta verolajeittain kuntakohtaisesti. Kunnallisverosta ja kiinteistöverosta myöntämänsä vapautukset

Verohallinto tilastoi euromäärin verolajeittain kuntakohtaisesti. Hakemuksia on kuntakohtaisesti hyvin vähän vuosittain, joten tietosuojajäsenistö Verohallinto ei julkaise kuntakohtaisia luetteloita ratkaisuksista.

Ruokolahdella vapauttamispäätökset ovat hallintosäännön (§ 21, kohta 24) mukaan kuuluneet kunnanhallituksen toimivaltaan. Tarkkoja tilastoja kunnan tekemistä ratkaisuksista tai kunnalle osoitetuista hakemuksista ei ole, mutta asianhallintajärjestelmästä suoritettuna haun mukaan hakemukset ovat liittyneet pitkälti kiinteistöveron oikeellisuuteen ja verovelvollisen yleishyödyllisyyden arviointiin.

Näissä tapauksissa kyse ei ole vapautusasiasta (vaikkakin ne on kunnassa saatettu sellaisina käsitellä), vaan verotuksen oikaisutarpeesta ja virheellisyydestä, tai verovelvollisen ja tämän omistaman kiinteistön käytön yleishyödyllisyyden arvioinnista. Näiden asioiden osalta asian ratkaisee Verohallinto, ja kunnan tehtäväksi on jäänyt asian ohjaaminen Verohallinnolle. Käsittelemällä saattaa lisäksi hankaloittaa se, että samanaikaisesti kyseistä veroa koskien voi olla vireillä verotuksen oikaisuprosessi Verohallinnossa että verosta vapauttaminen kunnassa.

Vapautushakemusten osalta tulee päätöksentekoviranomaisen arvioida veronkantolaisissa mukaisten vapautusperustelujen täyttyminen. Kunnalla ei ole vähäisten hakemusten vuoksi olemassa ratkaisukäytäntöä, jota voitaisiin noudattaa hakemusten ja verovelvollisen veronmaksukyvyyn heikkenemisen arvioinnissa. Verohallinnolta haetuista vapautushakemuksista vain pieni osa hyväksytään.

Verovelvollisen osalta on myös huomionarvoista se, että vapautusta haettaessa päätösviranomainen voi olla tiettyjen verolajien (esim. valtion tulovero, yhteisövero) osalta Verohallinto ja kunnallis- sekä kiinteistöveron osalta kunta. Toimivallan jakautuminen kahdelle eri viranomaiselle voi vaikeuttaa verovelvollisen veronmaksukyvyyn kokonaisvaltaista arviointia, varsinkin jos toinen viranomainen päätyy tekemään kokonaan tai osin myönteisen vapautuspäätöksen tiettyjen verolajien osalta.

Kunnilla on historiallisesti ollut merkittävä rooli verotuksen toimeenpanossa, joka on kuitenkin vuosikymmenten kuluessa heikentynyt. Kuntien verolautakunnat poistuivat vuonna 1993 ja tällä hetkellä kuntien verotusoikeuden ensisijainen työkalu on kuntakohtaisten kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosenttien määrääminen. Lisäksi kunnilla on välillisesti mahdollisuus vaikuttaa verotusratkaisuihin muutoksenhaun kautta, joskin käytännössä tätä työtä tekee kuntienkin puolesta Veronsaajien oikeudenvälityksyksikkö. Lisäksi kunnat osallistuvat verotuksen oikaisulautakuntien jäsenten nimeämiseen.

Vaikka verosta vapauttamisen toimivallan pidättäminen on edelleen historiallisista syistä kunnille mahdollista, on sen merkitys kunnan verotusoikeuden ja asukkaiden itsehallinnon näkökulmasta katsottuna enää hyvin vähäinen. Edes suurimmat kaupungit, joilla käsiteltävien asioiden määrät voisivat olla tehtävän menestyksellisen hoitamisen kannalta riittävällä tasolla, eivät ole toimivaltaa pidättäneet. Tästä on poikkeuksena Turun kaupunki, joka on pidättänyt toimivallan kiinteistöveron osalta.

Verovelvollisten tasapuolisen kohtelun, prosessien yksinkertaistamisen ja selkeyden sekä verosta vapauttamisen lain- ja asianmukaisuuden arvioinnin turvaamiseksi on perusteltua, että Ruokolahden kunta ei jatkossa pidättäisi enää toimivaltaa itsellään, vaan siirtäisi sen

Verohallinnolle, kuten ylivoimainen enemmistö Suomen muistakin kunnista on tehnyt.

Esittelijä Va. kunnanjohtaja Matias Hilden

Päätösehdotus Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Ruokolahden kunta ei pidätä itsellään ratkaisuvalltaa kunnallis- ja kiinteistöveroista vapauttamisesta 1.1.2022 lähtien.

Päätös Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Ruokolahden kunta pidättää itsellään ratkaisuvallan kunnallis- ja kiinteistöveroista vapauttamisesta 1.1.2022 lähtien.